

16.10.2017'

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi
minna.upola@vm.fi

sähköpostinne 27.9.2017, VM122:00/2017

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi verotusmenettelylain ym muuttamisesta

Pyydettyinä lausuntona esitän kunnioittavasti seuraavan.

Luonnoksen mukaan verotusmenettelylakiin (1558/1995) ehdotetaan uutta 23 a §:ää, jonka mukaan rahanpesuilmoitusvelvollisen on Verohallinnon pyynnöstä annettava ja esitettävä yksilöivän tunnisteen perusteella tiedot siitä, miten verotusmenettelylain 17 a §:n, 17 b §:n ja 17 c §:n velvoitteet ja huolellisuusmenettelyt on suoritettu raportoitavien tilien tunnistamisessa. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi poikkeusta Verohallinnon salassapitosäännöksiin siten, että Verohallinto voisi ilmoittaa rahanpesusäännöksiä näiltä osin valvoville viranomaisille eli Finanssivalvonnalle ja Patentti- ja rekisterihallitukselle havaitsemistaan puutteista valvottavien toiminnassa.

Henkilötietojen suojan näkökulmasta keskeisenä kysymyksenä tässä koko järjestelyssä voidaan pitää sitä, että rahanpesuilmoitusvelvolliselle säädetään sellaisia tiedonanto- ja selonottovelvollisuuksia, joita ei voida kaikilta osin johtaa rekisterinpitäjän tietosuoja-asetuksen 6.1. kohdan sovellettavista käsittelyperusteista (lähinnä sopimuksen täytäntöönpano tai oikeutettu intressi) siten, että tietosuoja-asetuksen 5.1. c) kohdassa tarkoitettu tietojen tarpeellisuuden ja minimoinnin -periaate tulisi tehokkaasti toteutetuksi. Kyse on viranomaisten asettamista käsittelyvaatimuksista, jotka voivat perustua asetuksen 6.1 c) tai e) kohtiin niillä edellytyksillä kuin 6.3 ja 6.4 säädetään. Asiakkaan tuntemiseen perustuvan huolellisuuden kriteereitä on lainsäädännössä kehitetty Know your customer (KYC) – tyyppisellä konseptilla ensin rekisterinpitäjän omien asiakasriskien hallintaan (kuten luottoriskit) kun on arvioitu, että luottoriskien hallintaan liittyy myös yleinen intressi. Sittenkin KYC -konseptia on kehitetty rahoituspalvelujen väärinkäytön vastaisiin tarkoituksiin ensin kätöntärikoksien (rahanpesu) ja myöhemmin vielä terrorismin rahoituksen torjuntaan ja selvittämiseen. FATCA -sopimuksen, CRS -standardin ja DAC2 -direktiivin myötä asiakkaan tuntemista on laajennettu myös tiedonsaantiin verotustarkoituksissa.

Tietosuoja-asetuksen 6.3 ja 6.4 artiklat edellyttävät sitä, että kansallisen lainsäädännön tulee viime kädessä muodostaa demokraattisessa yhteiskunnassa välttämättömän ja oikeasuhteisen toimenpiteen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden turvaamiseksi. Tällainen arvio olisi

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Sähköposti	Kotisivut
PL 800 00521 Helsinki	Ratapihankatu 9 Helsinki 6. krs	029 566 6700	tietosuoja@om.fi	http://www.tietosuoja.fi

tullut tehdä silloin kun verotusmenettelylain 17 a, 17 b ja 17 c §:t on hyväksytty. Siten tässä yhteydessä ei ole mahdollista tehdä tietosuoja-asetuksen 6.3 ja 6.4 artikloiden mukaista välttämättömyys- ja oikeasuhteisuusarvioita koko järjestelmästä. Vastaisuudessa verottajan tiedonsaantioikeuksista tulisi tehdä kokonaisuudessaan asetuksen 6.4 edellyttämä välttämättömyys- ja oikeussuhteisuusarvio kun kohteena on asetuksen soveltamisalaan kohdistuva käsittely.

Käsillä oleva ehdotus näyttäisi ensisijaisesti liittyvän verotusmenettelylaissa mainittujen vaatimusten noudattamisen valvontaan. Ottaen huomioon ilmoitusvelvollisten eli rahanpesulain (444/2017) 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusvelvollisten suuri joukko suhteessa tiedonantovelvollisuuden sisältöön eli tietoihin mekanismeista, menettelyistä, asiakirjoista sekä muista tiedoista, joiden perusteella raportoivat suomalaiset finanssilaitokset ovat suorittaneet em. verotusmenettelylain säännösten mukaiset tunnistamis- ja tuntemisvelvollisuutensa, näyttäisi siltä, että säännös asettaa muille kuin ”raportoiville suomalaisille finanssilaitoksille” erityisen mainittuihin tietosisältöihin kohdistuvan selonottovelvollisuuden, jollei tiedonantovelvollisuus koske vain sellaisia tietoja, jotka ilmoitusvelvollisen on pitänyt hankkia soveltaessaan rahanpesulakia. Perusteluista s. 6 saa sen käsityksen, että ilmoitusvelvollisuus kohdistuu vain yksiköiden hallussa rahanpesudirektiivin perusteella oleviin tietoihin. Jotta säännösteksti vastaisi perusteluita, ehdotan, että esitettyyn verotusmenettelylain 23 a §:ää lisätään viittaus siihen, että ilmoitusvelvollisuus koskee rahanpesulain perusteella ilmoitusvelvollisen hallussa olevia tietoja.

Viranomaisvaatimusten (verottaja) kytkeminen rahanpesusäännöksiin johtaa niiden valvonnan ja mahdollisten puutteiden korjaamiseen tai niihin puuttumisen osalta monimutkaiseen valvonnalliseen ratkaisuun eli ilmoitukseen Finanssivalvonnalle ja Patentti- ja rekisterihallitukselle, joiden laissa säädettyihin tehtäviin näyttäisi kuuluvan vain rahanpesulain ja sen nojalla annettujen säännösten valvonta siten kuin tietosuoja-asetuksen 6.1. c) kohdassa tarkoitetaan.

Tietosuojavaltuutettu

Reijo Aarnio

Ylitarkastaja

Heikki Partanen